

Vererbung und Auslese, 16. Aufl. 1933, 8°, str. XVI 300, II. Band: Gestaltung und Lebenslage, 16. Aufl. 1934, 8°, str. XII 274, cijena à RM 5,20. — Verlag Herder, Freiburg i B.

Visoki broj naklade ovoga djela rječiti je dokaz kako je njegov autor u pravi čas i pravim načinom pogodio dati svome narodu ono, što mu treba kao komadić kruha: zdrava uputa u probleme obiteljskog života. Obitelj je osnovna stanica čitava narodnog razvitka. To su dobro shvatili Nijemci, pa su pitanjima eugenike posvetili veliku pažnju. Muckermann je napustio isusovački red, da se sav nesmetano posveti ovom radu, ali na smjernicama, koje nam je za život zacrtala Božja Providnost. Postigao je i mjesto direktora eugeničkoga odjela na antropološkom institutu u Berlinu, gdje je uspješno djelovao sve do godine 1933., kad je duh nacional-socijalističke nove Njemačke prisilio vrijednoga i zaslužnoga radnika, da se s toga mjesta povuče.

Prvi svezak obrađuje biološke probleme u jednom naučno-popularnom tonu: sklonost, naginjanje, baštinjenje osebina individualnih i vrsnih u smislu Mendelovih zakona, opterećenje i prenašanje njihovo na potomstvo, oplodnja, začecje, razvoj stanica, zdravlje, bolest, čuvanje i odabiranje povoljnih uvjeta, sve u cilju, da zdravo potomstvo u biološkom pogledu bude zdrava osnovica za sretan obiteljski život u narodnoj cjelini. Drugi svezak obrađuje obitelj s moralnoga i socijalnoga staništa, obračunajući naročitu pažnju majci i djetetu, poteškoćama za brojnu obitelj, nesrećama što je prate (bolesti, smrt, uslovi života, stanovanja) mogućnostima za bolji život i napredak, religiji kao faktoru od važnosti za psihološki razvoj, pojavama, koje uzrokuju, da se u životu teško ostvaruje ono, što se idealno s toliko ljubavi često poduzima. S kraja na kraj oba su sveska prepuna s ljubavlju i toplinom iznesenih uputa, pouke, savjeta, kako ih samo može davati čovjek, koji je sa svećeničkim svojim pozivom u životu spojio dužnost učenjaka, da se sav žrtvuje za dobro svoga naroda. Tako zna, da ispunja svoj životni zadatak u harmoničnoj težnji za vremenitom i vječnom svojom svrhom.

Našemu svećenstvu i laičkim licima ne mogu dosta preporučiti ove M. knjige. Nije teško pisana, a savremena je ne samo po važnosti predmeta — taj je uvijek savremen — nego i nazorima, koje razvija. U našem malom i skučenom nastojanju da u pitanjima moderne socijologije unesemo u svoj narod ne samo zdravu pouku, nego i po koju naprednu i korisnu misao, svakom će radniku u narodu biti ova knjiga od neiscrpive koristi. Sigurnost, da su misli u njoj iznesene rezultat savjesnoga i naučnog istraživanja, povećaje njezinu aktuelnu vrijednost.

A. Živković.

Josef Vajs: Rukovět hláholské paleografie. V Praze 1932. str. VII + 178. + LIV. priloga. Cijena 50 Kč.

Prof. Dr. Josip Vajs, iako je prije tri godine navršio 70 godina života i pošao u mirovinu, neumorno radi i kopa dalje u rudniku duhovnoga blaga staroslavenske knjige. On je u najljepšem smislu riječi glagoljaš, jer je cijeli svoj vijek posvetio izučavanju slavenskoga bogoslužja i njegova svetoga jezika, a i naš je, jer je u požrtvovnoj suradnji s bi-

skupom Mahničem prošao u našem hrvatskom Primorju sve biblijske i liturgijske glagoljske Kodekse i tu se osposobio za svoj životni poziv velikoga slaviste i redaktora najnovijega izdanja glagoljskoga misala. Njegovi prvi radovi su izašli u izdanjima Staroslavenske Akademije u Krku (Liber Job 1903, Liber Ecclesiastes 1905, Liber Ruth 1905, Propheta Joel 1908, Propheta Oseas 1910) a zapravo su značili nastavak rada Brnčića, Račkoga, Parčića, Milčetića i toliko drugih naših ljudi zaslužnih za glagoljicu. Kada se vratio u svoj rodni kraj i postao universitet. profesorom u Pragu — centru slavističke nauke poslije rata — razvio je toliku naučnu djelatnost, da možemo mirne duše reći, da je obsegom svoga istraživanja, metodom i rezultatima rada presegao svoje prethodnike. Vajs je filolog, kritičar biblijskih i liturgijskih tekstova, istraživač prvobitnih jezičnih oblika, kako su izašli ispod pera slavenskih apostola, izdavač klasičnih glagoljskih i ćirilskih kodeksa, pisac mnogih članaka o povijesti, razvitku, peripetijama staroslavenskoga bogoslužja u hrvatskim i češkim zemljama.

Kao sve velike slaviste tako je i Vajs mučio problem kako je nastalo i kako se razvilo slavensko naročito glagoljsko pismo. Dokle je Rački ovo pitanje stavio više manje na čelo svega svoga naučnoga rada (*Pismo slovjensko*, Zagreb 1861.) — dotle Vajs slijedi metodu prof. Jagića (*Enciklopedija slavjanskoj filologiji*, Sanktpetersburg 1911) i iznosi svoje mišljenje kao plod svojega životnoga posla oko glagoljice i kao neki Corollarium svojega naučnoga gledanja. Ako je itko pozvan, da dađe definitivno mišljenje o cijelom pitanju, to su pozvani ljudi stručnjaci kao Vajs, koji su cijeli svoj vijek prošli u proučavanju glagoljskih rukopisa iz raznih krajeva i raznih vremena, međusobno ih poređivali, mučili se paleografskim metodama o ispravnom čitanju pojedinih riječi i mjesta, istraživali njihove prepise u ćirilicu. Vajs stoji tvrdo na punoj autentičnosti i historijskoj vjerodostojnosti Žitija sv. Ćirila, da je autor slavenskoga pisma filozof Konstantin (Sv. Ćiril) i da je pismo obretno od njega glagoljica. Ćirilica je kasnije pismo, a ime se autora može prema današnjem stanju slavistike naslućivati, ali nikako utvrditi. O postanku glagoljskoga pisma složno s Jagićem proglašuje poznatu teoriju prof. Vondráka najvjerojatnijom, da su pri sastavljanju jednoga dijela glagoljskih pismena bezuvjetno utjecali na sv. Ćirila neki znakovi iz hebrejsko-samaritanskoga alfabeta.

Vajs u ovoj svojoj knjizi »Rukovjet glagoljske paleografije« ukazuje potanko poznavanje ogromnoga rada literature i što je napisana o ovoj stvari od početaka slavistike do današnjega dana i do smjelih a često i proizvoljnih tvrdnja novijih pisaca. I ovo njegovo djelo je klasičan rad, bez kojega ne može da bude nijedna bolja knjižnica.

Može se naručiti i preko domaćih knjižara kod nakladnog zavoda »Orbis« u Pragu.

Dr. Ritić.

Novo jeronimske knjige. Godina 1938. jest sedamdeseto godišće opstanka Hrvatskoga Književnog Društva sv. Jeronima u Zagrebu. U pozivu na proslavu jubileja izražena je želja, da bi se sjećanje na sedamdeset